

Pomazání Davida za krále / 1. Sam. 16, 7 b /
neděle 11. 9. 22

Olomouc,

Bratři a sestry,

jak asi víme, původně Izrael krále neměl. Vynutil si ho. Viděl krále u okolních národů, s nimiž musel často zápasit o vlastní existenci. I proto v Božím lidu uzrálo přesvědčení, že to chce silného lídra se silným mandátem. No, mějte si ho tedy. Když na něčem paličatě trvají a spoléhají víc na důstojného lidského představitele nežli na Boha, Hospodin tomu nebrání. Ale víme, že všechny ty peripetie s prvním izraelským králem Saulem, to nebylo zase až tak nic slavného. Hospodin dokonce lituje toho, že jej králem ustanovil.

I nás Hospodin mnohdy nechává, ať si svoje cesty volíme sami. Přestože ho někdy vnímáme jako policajta, který jen udílí zákazy a příkazy. Ale on nás nevodí a ani nechce vodit jako loutky, nerozmlouvá nám naše úmysly. Nechává nám svobodu a možnosti volby. Včetně toho, že ta naše volba může být úplně pošetilá a krátkozraká a dříve či později to poznáme na vlastní kůži.

Silný lídr, v němž se vidíme, nás fascinuje. A nejlépe je, když si ho zvolíme my sami. Silná osobnost, která nás ochrání, vše za nás vyřeší. To je něco! Tak jako v té písničce. Pane prezidente, vy tomu rozumíte, vy vše zařídíte ...

Víme, že někdo zemi vést musí. Ale ono by stačilo mít někoho, za nějž se nemusíme stydět. Ať už je to premiér, nebo prezident, nebo koneckonců leckde klidně dodnes i král. Britové se za svou zesnulou královnu stydět nikdy nemuseli.

Máme před sebou další volby, brzy i volbu prezidenta. V církvi taky jistě vnímáme volby synodní rady, synodního seniora. Většinou se ptáme, jestli je ten člověk schopný a dobře nás povede. Mnoho bychom mohli mluvit o tom, co tak významná osoba má mít, jaké vlastnosti má mít právě ten silný lídr. A každý by asi přišel s nějakým svým vlastním moudrým nápadem...

Ale pojďme zpět do biblického starověku. Po nepříliš povedené volbě Saula dá Hospodin proroku Samuelovi pokyn: Jdi do Betléma do domu Jišaje betlémského. Mezi jeho syny se nachází budoucí král. Samuel se nejprve bojí krále Saula a betlémští starší se zase leknou, že přichází prorok s nějakou nedobrou zprávou. I to je cosi příznačného. Tam kde je svévolný a mizerný

panovník, tam je mizerná atmosféra a každý se furt čehosi bojí. Samuel uspořádá obětní slavnost - a začíná pátrání po nejvhodnějším kandidátovi. Jistě to musí být Elíab. Krasavec vysoké, urostlé postavy. To musí být on. To je reprezentativní typ! Možná podvědomě v něm vidí Saula, protože ten byl právě takový – píše se o něm, že o hlavu převyšoval ostatní lid. Možná navíc Samuele okouzilo jeho zbožné jméno. Elíab znamená: Můj Bůh je Otec.... Ale dozví se, že ho Hospodin zamítl. A není to ani Abínádab, ani Šama, ani žádný ze sedmi synů, které nechá otec předvést.

Vypadá to v té chvíli jako nějaký omyl. To jsou všichni? Další syny nemáš? Ano, je zde ještě nejmladší, pase stádo. Osmý syn. Osmička je mimochodem v Bibli cifra, která znamená nadpočet. Něco co přechuhuje z plnosti. Číslo plnosti je sedm. Pasáček David je osmý. A má na první pohled ztělesňovat toho, s kým se už nepočítá. Je to tak i v jiných kulturách. Četl jsem třeba jednu kouzelnou americkou pohádku o osmém Johnovi. Ze všech dětí byl tento nejmladší – osmý John – ten nejotravnější, nejzlobivější a nejnezvladatelnější – a nakonec musel proto skončit špatně.

Pasáček David je osmý a poslední a nejmladší, ještě nedospělý. A přesto je právě on pomazán za krále Izraele. Saul zklamal, Hospodin si ale opatří krále jiného. Nezruší královskou instituci jako takovou. Jen vybere jiného člověka. O to přece jde. Ne o instituce, ale o lidi. Ne o úřady, ale o ryzost jejich nositelů a reprezentantů.

Jaké je to kritérium, podle kterého je David pomazán? Je to kritérium Boží, ne lidské. A vystihuje ho náš verš, který jsme si položili za základ: „Nehleď na jeho vzhled ani na jeho vysokou postavu, neboť já jsem ho zamítl. Nejde o to, jak se dívá člověk. Člověk se dívá očima, Hospodin však hledí srdcem...“

Spíše známe verzi kralických: „Člověk zajisté hledí na to, což jest před očima, ale Hospodin hledí k srdci.“ Jeden z nejznámějších biblických veršů. Nejvýrazněji ho mám v paměti jako zlatý text z nedělní školy i já sám. Člověk hledí na to co je před očima. Ale Bůh hledí na srdce. Člověk vidí jen povrch. Proto se tak často plete ve svých lídrech, starostech, premiérech i prezidentech, a koneckonců možná někdy i v synodních seniorech a farářích. Demokratické právo naší volby pokládáme za cosi velmi cenného. Máme svaté právo zvolit si, koho chceme. A to jistě není málo. Lepší systém správy nikdo ještě nevymyslel. V době

starověkého Izraele tohle neexistovalo. Vlastně to neexistovalo ještě docela nedávno. Ale ani tohle naše právo nás ještě nezabaví možnosti tragického omylu. Právě proto, že vnímáme často jenom povrch, včetně pěkných a silných slov a slibů. Právě proto se často pleteme, protože nedovedeme hledět na lidská srdce. Nevidíme tam, kam ale vidí Bůh. Ale přece -máme – li něco, pak máme modlitbu. Můžeme se modlit za to, aby Bůh sám nám dával moudrost a vedl nás tak, aby se k moci nedostali ti nepraví.

Někdy je to ale i naopak. Neumíme na druhých vidět to dobré. Nenecháme na nich nit suchou. Pronášíme zkratkovité a tvrdé soudy bez hlubšího vhledu do situace druhých – ano, i do jejich srdce.

Pasáček David. Tak jako Elíab vzhledem připomínal Saula, tak David připomínal svým pasením stád Josefa. I jeho jméno je zvláštní. David – Dód – znamená Milý, nebo Miláček. A někteří badatelé se dokonce domnívají, že to nebylo jeho vlastní, rodné jméno. Právě on je pomazán uprostřed svých bratří...

Takto jedná Hospodin. Vyvoluje ne to, co je slavné a vznešené v našich očích. Ale právě proto, že jen on dovede hledět k srdci, jedná často v rozporu s naším lidským očekáváním. Vyvoluje a pověřuje ke své službě klidně třeba toho, koho my vidíme jako nedůstojného, neschopného, nemožného, málo reprezentativního. Je na straně těch, kteří mezi lidmi nic neznamenaají, kteří jsou všelijak upozadřováni.

Tento Bůh vyvolil i svého vlastního Syna, kterého pomazal za krále, kněze i proroka. A mnozí se nad ním horřili a odmítali ho. Ale Kristus se stal bratrem nám všem. A miloval nás až po kříž. Amen.

Modlitba: Pane Bože, děkujeme ti, že ty vidíš dál a hlouběji nežli my lidé. Tam, kde my vidíme na lidech jen vše krásné a necháme se snadno ošálit, ty nás i tímto příběhem varuješ. A naopak tam, kde jsme plni nespravedlivé tvrdosti, nás napomínáš. A díky za tvého Syna, který nás hříšníky nesoudil, ale přinesl pro ně oběť života. Amen.